

ת"פ 11055/10/12 - מדינת ישראל נגד מחמוד שעאבנה

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 11055-10-12 מדינת ישראל נ' שעאבנה

בפני בעניין: כב' השופטת חנה מרים לומפ
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מחמוד שעאבנה

הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של גניבת רכב, בכך שביום 27.9.12 בחניון מרכול "אושר עד" בירושלים גנב ביחד עם מאלק דיאב (להלן: "האחר") רכב מסוג סובארו השייך למר יחיאל גולדנברג. חלקו של הנאשם בביצוע העבירה הוא בכך שתצפת במקום כדי להזהיר את שותפו וכן כיוון אותו לכיוון היציאה מהחניה. באותה עת האחר נשען על רכב הסובארו, פתח את דלת הנהג, נכנס לרכב, הניע אותו ויצא מהחניון.
2. כמו כן הורשע הנאשם באישום נוסף בעבירה של החזקת כלי פריצה לרכב, בכך שביום 3.10.12, החזיק ברכבו מפתח גלגלים, מספריים מאולתרות, מספריים וכפפות.
3. לבקשת ב"כ הנאשם ומאחר שהמאשימה לא התנגדה לכך, התקבל תסקיר שירות מבחן וחוות דעת ממונה בעניינו של הנאשם, זאת למרות שבית המשפט הדגיש כי חוות הדעת תתקבל רק בשל בקשת בא כוחו, וזאת כדי שהתמונה תהיה שלמה בפני בית המשפט לאחר קבלת התסקיר. בית המשפט הדגיש כי מתחם העונש ההולם כולל רכיב של מאסר בפועל ממש.

תסקיר שירות מבחן

4. מתסקיר שירות המבחן מיום 21.5.14 עולה כי הנאשם בן 29, עובד כקצב ומתגורר בירושלים. הנאשם סיים 9 שנות לימוד ועבד במקומות שונים כקצב. הוא מגלה יציבות במסגרות תעסוקתיות וממכתב אשר כתב מעסיקו והוגש לבית המשפט, עולה כי הוא מוערך במקום עבודתו שם הוא עובד בשלוש וחצי השנים האחרונות.

5. עוד עולה מהתסקיר כי הנאשם לא לוקח אחריות למעשיו וקצינת המבחן התרשמה כי הנאשם מצוי במצב אמביוולנטי, שכן מחד רצה לשתף את קצינת המבחן בקשייו ובתחושותיו ביחס לעבירה ולמצוקה בה הוא מצוי, ומנגד רצה לשמור על הגרסה המקורית לה טען וחשש מפני חשיפה עצמית. קצינת המבחן אף התרשמה מנטייתו של הנאשם לטשטוש ובחינת גבולות כחלק מתהליך התבגרותו. בשל הקושי של הנאשם לשיתוף וחשיפה עצמית והכחשת העבירה, קצינת המבחן התקשתה לבחון עמו לעומק את המניעים להתנהגותו ולבחון את האפשרות כי יקבל עזרה בתחומים אלה. הנאשם מסר לקצינת המבחן כי הפיק לקחים והוא מעוניין להיזהר ממעורבות חברתית אשר עשויה להביאו לידי הסתבכות נוספת.

6. אשר להערכת הסיכון לעבריינות וסיכויי השיקום, מסרה קצינת המבחן כי הנאשם מתקשה בהצבת גבולות ובביטוי עצמי, ולכן גורמים אלה עשויים להצביע על סיכון למעורבות בעייתית נוספת בהמשך. מנגד מסרה קצינת המבחן כי הנאשם מגלה יכולת לתפקוד יציב מבחינה תעסוקתית ומדובר במעידתו היחידה בפלילים. כמו כן קצינת המבחן התרשמה כי לנאשם תפיסות חברתיות תקינות ואין לו דפוסי עבריינות מושרשים וכן ההליך הפלילי היווה גורם מרתיע ומחדד גבולות.

7. קצינת המבחן הציעה לנאשם להשתתף בקבוצה טיפולית לצעירים על מנת לסייע לו בתהליך גיבוש זהות והצבת גבולות נורמטיביים, אולם הנאשם שלל צורך טיפולי מאחר שלתפיסתו הוא מסוגל לעשות שינוי זה באופן עצמאי. בהמשך גילה הנאשם נכונות ראשונית להתנסות בתהליך מסוג זה ולכן קצינת המבחן המליצה על הטלת צו מבחן והטלת מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות.

8. מחוות דעת הממונה שהוגשה ביום 26.2.14, נמצא הנאשם מתאים לבצע עבודות שירות.

טענות הצדדים

9. ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה את הערכים המוגנים העומדים בבסיס עבירת גניבת הרכב והם הגנה על קניינו של הציבור וקניינו של הנפגע הספציפי. באשר לנסיבות ביצוע העבירה, ציינה ב"כ המאשימה כי מדובר בעבירה שבוצעה תוך תכנון מוקדם, בחבירה יחד בשעת לילה מאוחרת. הנאשם וחברו הגיעו למקום ברכבו של הנאשם, השניים הסתובבו בחניון על מנת לחפש את הרכב המתאים, כאשר הנאשם תצפת בעוד שחברו גנב את הרכב. בנסיבות אלו סברה ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם הוא בין 18 ל - 30 חודשי מאסר וכן מאסר על תנאי.

10. אשר לאישום השני, טענה ב"כ המאשימה כי החזקת הכלים מלמדת על כוונת הנאשם לבצע עבירות דומות בעתיד וסברה כי מתחם העונש ההולם הוא בין מאסר מותנה ועד למאסר שירות בעבודות שירות.

11. ביחס לעונש המתאים, טענה המאשימה כי הנאשם לא לקח אחריות למעשיו, לא הביע חרטה עליהם, הוא היה שותף מלא לאירוע, ולכן ביקשה כי בית המשפט ייתן מעמד בכורה לאינטרס הציבורי הכולל שיקולי גמול והרתעה, במיוחד שבמקרה זה הנאשם לא שיתף פעולה עם שירות המבחן באופן מלא ודבק בגרסתו לפיה לא עשה דבר. לפיכך סברה ב"כ המאשימה כי העונש המתאים הוא של 22 חודשי מאסר ומאסר מותנה.

12. לשאלת בית משפט מסרה ב"כ המאשימה כי עניינו של השותף טרם הוכרע.

13. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הוא אדם נורמטיבי, העובד במקום עבודה קבוע מזה שנים, מסייע בפרנסת משפחתו, אין לו דפוסי התנהגות עבריינים וזה המקרה הראשון בו הוא מעורב בפלילים. הנאשם הפיק לקח מההליך הפלילי והסיכוי כי יהיה מעורב בשנית בפלילים הוא נמוך. ב"כ הנאשם ביקש מבית המשפט לאמץ את המלצת שירות המבחן, אשר לדבריו התחשב בהיבט השיקומי.

14. אשר לנסיבות המקרה, לדבריו, על בית המשפט להתחשב בחלקו של הנאשם בביצוע העבירה כאשר חלקו הוא קטן משל שותפו ולא היה לו חלק אופרטיבי בפריצה עצמה. הנאשם עובד באותו אזור ולכן הגיע למקום ומלבד. אשר להחזקת כלי הפריצה מסר ב"כ הנאשם כי מלבד המספרים כל הכלים שנתפסו ברכבו של הנאשם יכולים לשמש למטרות נורמטיביות. אשר לנזק שנגרם, מדובר ברכב ישן שערכו הכספי לא עולה על 3,000 ₪.

15. ב"כ הנאשם הגיש פסיקה לתמיכה בטענותיו, כאשר הוא סבר כי הרף הנמוך של מתחם העונש ההולם מתחיל מעונש מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות לתקופה קצרה. עוד ביקש להתחשב בכך שהנאשם היה עצור במשך 14 יום ושהה במעצר בית מלא במשך כחודשיים ובהמשך שהה בתנאים מגבילים של מעצר בית לילי מאז ועד היום.

16. הנאשם בדברו האחרון מסר כי חלפו שנתיים בהם הוא סבל כתוצאה מתיק זה והוא מצפה לסיום ההליך.

מתחם העונש ההולם

17. בבואי לשקול את מתחם העונש ההולם אתחשב בערך החברתי המוגן אשר המחוקק ראה צורך רב לבצר את מעמדו וקבע לצד העבירות הקשורות ברכב, פרק מיוחד בחוק העונשין בו נקבעו עונשי מקסימום חמורים לצד עבירות אלה.

18. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, אתחשב בכך שמדובר בעבירה לה קדם תכנון מוקדם, שכן הנאשם הגיע אל המקום ביחד עם חברו, הם ביצעו את העבירה בצוותא, הרכב נגנב ולא הושב לבעליו. עוד יצוין כי מלבד הנזק לרכוש, נגרמת עוגמת נפש נוספת לנפגע העבירה בשל הפגיעה בתחושת הביטחון האישי. מנגד יש להתחשב בכך ששווי של הרכב נמוך ולכן הנזק שנגרם בפועל הוא נמוך ביותר. עוד יש להתחשב בכך שהפריצה לרכב והנעתו לא בוצעו בתחכום. עוד יש להתחשב בחלקו של הנאשם באירוע. אכן בהכרעת הדין קבעתי כי הוא שותף מלא למעשה (ר' פסקאות 19-26 להכרעת הדין מיום 11.9.13), אולם חלקו בביצוע העבירה הוא קטן ביחס לשותפו אשר נכנס לרכב בפועל, הניעו ולקח אותו מהמקום.

19. אשר על כן, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בשל מעשה זה הוא בין 8 ל- 24 חודשי מאסר. (ר' בת.פ. 10959-03-12, ת.פ. 1242-06-12, ת.פ. 6317-02-12, ת.פ. 18914-09-11, בת.פ. 6312-02-12, ת.פ. 31771-04-13, ת.פ. 27142-12-12, עפ"ג 5832-07-13, עפ"ג 11136-02-13, ע"פ 7078-03-13, ת"פ

21714-09-13, עפ"ג 3614-01-13, עפ"ג 18428-04-14 ועפ"ג 57089-03-14).

20. אשר לעבירת החזקת כלי הפריצה, בהתחשב בכך שמדובר בעבירה מסוג עוון, שהיא במהותה עבירת הכנה, ובהתחשב בסוג הכלים, המשמשים בין היתר לפריצה לרכב ולהנעת רכב, בהתחשב במקום המצאם ברכב (ר' פסקה 27 להכרעת הדין), אני סבורה כי מתחם העונש ההולם הוא בין מאסר על תנאי שלצדו קנס גבוה ועד לשישה חודשי מאסר.

סוגיית הסטייה מן המתחם

21. למרות המלצת שירות המבחן להטלת עונש של מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות, צו מבחן ומאסר על תנאי, נוכח חומרת עבירת גניבת הרכב והצורך לתת דגש להרתעת הרבים, וכן בהתחשב באמור בתסקיר לפיו קצינת המבחן התרשמה מנטייתו של הנאשם לטשטוש גבולות, וכן ציינה כי הנאשם מגלה קושי לשתף, הוא לא לקח אחריות למעשיו, היא התקשתה לבחון עמו לעומק את המניעים להתנהגותו ולבחון את האפשרות כי יקבל עזרה, הנאשם סרב תחילה להשתתף בקבוצה טיפולית ורק בהמשך גילה נכונות ראשונית להתנסות בהליך טיפולי, כך שלמרות שהתיק נדחה לתקופה ממושכת לשם כך, הנאשם לא החל כל טיפול או הליך שיקום בפועל, ולכן לא מצאתי לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, אלא התחשבתי בהמלצת שירות המבחן בקביעת העונש המתאים.

22. העובדה כי הנאשם הוא צעיר ללא עבר פלילי, העובד במקום עבודה קבוע מזה שנים, אינה מצביעה על היותו משוקם, אלא מדובר על נסיבות אישיות. מכאן שהנאשם אינו נכנס בגדרי סעיף 40 ד' לחוק העונשין ואין לראות בנאשם כמי שהשתקם. כפי שקבע כב' השופט רובינשטיין ברע"פ 6443/12 ליצקי נ' מדינת ישראל בפסקה ו' (פורסם ביום 09.09.12), "הרי שאותן "נסיבות מיוחדות" אין משמעם ניהולם של חיים נורמטיביים גרידא, דבר המצופה מכל אדם ואדם אלא שנדרש דבר מה מעבר לכך."

23. עוד יצוין בהקשר זה, כפי שנפסק ברע"פ 2258/13 אליהו מאירוב נ' מדינת ישראל (ניתן 30.4.13 שם בפסקה 13), "כי על אף חשיבות המלצותיו של שירות המבחן, גזירת הדין נעשית בידי הערכאה השיפוטית ומכאן שעמדת שירות המבחן, אינה אלא אחד השיקולים העומדים בפני בית המשפט בבואו לגזור את דינו של הנאשם - לעיתים יאמץ בית המשפט את המלצת שירות המבחן במלואה, לעיתים יאמץ אותה בחלקה ולעיתים ידחה אותה מכל וכל. כל עניין ונסיבותיו הוא, וכל מקרה ייבחן לגופו, תוך מתן משקל ראוי להמלצת שירות המבחן."

העונש המתאים:

24. בבואי לגזור את דינו של הנאשם אתחשב בגילו של הנאשם, בנסיבותיו האישיות, בעובדה שהוא עובד במקום עבודה קבוע במשך שנים, בכך שגילה רצון ראשוני לעבור טיפול, בתקופת המעצר, מעצר הבית והתנאים המגבילים בהם שהה, בכך שמדובר במעידתו הראשונה והיחידה בפלילים, ובכך שהנאשם לא לקח אחריות למעשיו, ועל כן לא

זכאי להקלה לה זכאים מי שלקחו אחריות למעשיהם. יציין כי לא נתתי משקל נכבד לחלוף הזמן, שכן חלקו הארי נבע מכך שהנאשם בחר לנהל את ההליכים וב"כ ביקש תסקיר בעניינו דבר שהוביל להימשכות ההליך.

25. עוד אשקול את הצורך בהרתעת הנאשם ובהרתעת עבריינים נוספים מלבצע עבירות הפוגעות ברכוש הזולת בכלל וגניבת רכב בפרט. באשר למהות העבירה, אין לי אלא להפנות לדברים שנאמרו בבית המשפט העליון:

"העבירות מן הסוג הזה הינן בבחינת 'רעה חולה' שפגיעתן היומיומית ביחידים ובציבור היא בלתי נסבלת. על פי הנתונים הידועים לכל, התופעה של גניבת כלי רכב מתעצמת והגיעה להיקפים מדאיגים. אין זאת אלא שהקלות הרבה שבה ניתן לבצע עבירות מן הסוג הזה והקושי לאתר את המעורבים ולהביאם לדין - מעודד עבריינים לשלוח ידם בעבריינות הזאת למען תאוות בצע." (ראה ע"פ 5128/97; 344/98 עלא מנסור נ' מדינת ישראל (לא פורסם));

26. על דברים אלה שב וחזר בית המשפט העליון ברע"פ 6163/07 חדורה מוחמד ואח' נגד מדינת ישראל (ניתן ביום 22/05/08). שם נקבע, כי גניבות הרכב עודן בבחינת 'מכת מדינה' המחייבות ענישה מרתיעה, (ראה שם פסקה 13) וכן הוסיף שם המשנה לנשיאה כב' השופט א' ריבלין:

"עבירות הרכוש מן הסוג הזה הן עבירות חמורות שפגיעתן רעה; יש בהן כדי לפגוע באזרחים תמימי דרך ולשבש את אורח חייהם ואת איכות החיים. העונש היאה להן הוא, ככלל, עונש חמור."

27. אשר על כן לאחר ששקלתי את הנסיבות לחומרה ולקולא ובשים לב להמלצת שירות המבחן החלטתי להטיל על הנאשם עונש כולל במדרג הבינוני- נמוך של המתחם כדלהלן:

א. 14 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 12 חודשי מאסר, הנאשם לא ירצה עונש זה, אלא אם יעבור במשך שנתיים מיום שחרורו על עבירה מסוג פשע לפי פרק יא' סימן ה1 לחוק העונשין.

ג. 4 חודשי מאסר, הנאשם לא ירצה עונש זה, אלא אם יעבור במשך שנתיים מיום שחרורו על עבירה מסוג עוון לפי פרק יא' סימן ה1 לחוק העונשין.

ד. פיצוי לבעל הרכב בסך 3,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י' תמוז תשע"ד, 08 יולי 2014, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.

עמוד 5

